

Racionális vita és érvelési hibák I.

Érveléstechnika-logika 3.

Miről lesz szó?

- Racionális vita általános szabályai.
- Pragmadialektikai modell: a kritikus párbeszéd (vita) ideális modellje.
- A viták forgatókönyve és racionális vita speciális szabályai.
- Érvek értelmezése: **a jóindulat elve.**

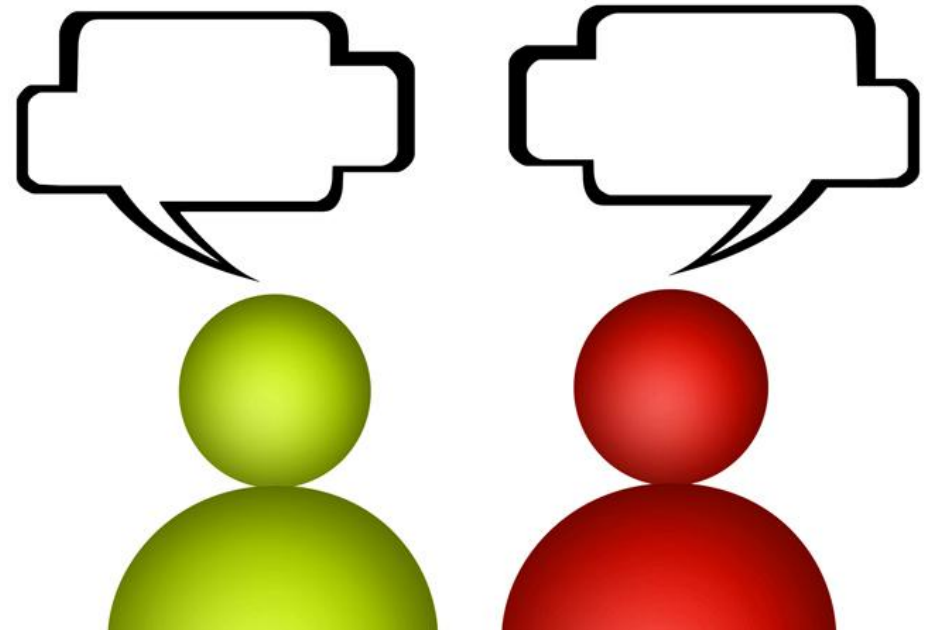
- Racionális vita speciális szabályaihoz kötődő tipikus érvelési hibák:
 - **Álláspont szabály megsértése:** álláspont illegitim megváltoztatása, árnyékbokszolás és szalmabáb érvelés, átkerezetés.
 - **Bizonyítás terhe szabály és annak megsértése:**
 - általános: bizonyítás terhének illegitim áthárítása, kibújás a bizonyítás terhe alól,
 - speciális: nem tudásra apellálás, tekintélyre/szakértőre hivatkozás (irreleváns módon) ---->>> következő órán.

Mi a racionális vita?

Vita típusa	Kiinduló helyzet	Eszközök	A vita célja
Veszekedés	személyes konfliktus, érzelmi feszültség	személy támadása, az ellenfél verbális kiütése	másik legyőzése, feszültség levezetése
Üzleti tárgyalás	érdekütközés	másik fél céljait is szem előtt tartó kooperatív alkudozás	elfogadható megegyezés, kompromisszum
Törvényszéki tárgyalás	véleményütközés rivalizálás	a vita dramaturgiai szabályainak megfelelően a vitatott ügy lezárása	a harmadik fél/döntőbíró jóindulatának elnyerés
Racionális vita	véleménykülönbség	bizonyítás és kritika érvekkel	igazság kiderítése, helyes álláspont megtalálása

Mi történik két értelmes ember vitája során?

- **Kiinduló állapot:** különböző álláspontok.
- **Álláspont:** állítás/kijelentés (leírás, előrejelzés, értékítélet, tanács), amelyet állítások struktúrált csoportja támaszt alá.
- A felek álláspontok mentén támadják egymás érveit, ezért az **álláspont mindig világos kell legyen.**
- Racionális vitában bizonyítani kell az álláspontodat, a **bizonyítás terhe mindig azon van, aki állít.**

Racionális vitában milyen érv számít?

- A **racionális vitában** csak az érvek **erőssége** számít. De egy **törvényszéki tárgyalás** típusú vitában inkább a hatásosság.
- Az **érvek erősségét** a **logikai** ismereteink segítségével tudjuk eldönteni. A helyes következtetések szabályaival, törvényeivel a logika tudománya foglalkozik.
- **Érdemes kerülni a szubjektív vélemények/erős emotív nyelv megjelenítését** (ezek nagyon gyenge érvek, ha egyáltalán azok):
Szerintem, én úgy gondolom, az a véleményem, meglátásom szerint.
- **Érvelési hiba: Gyenge érvet erősnek feltüntetni** (a győzelem érdekében).

A dialógus (vita) típusok és az együttműködés

- A dialógus az emberi együttműködés egyik formája, ahol a résztvevőknek közös céljuk van, amelyet a dialógus típusa határoz meg. **Együttműködési alapelv:** vita céljához kell igazítani megnyilatkozásainkat.
- A dialógus típusát a **stratégiai cél határozza meg** ---->>>> ennek elérése érdekében a feleknek együtt kell működniük.
- A **racionális vitában a felek** közös célja az igazság kiderítése, helyes álláspont megtalálása ---- ezért **együttműködési szabályok betartásra szerződnek.**

A tényleges dialógusok besorolása gyakran nehéz:

- van amikor a párbeszéd menet közben típust vált (dialektikus váltás)
- amikor egyidejűleg több különböző típus jellegzetességeit mutatja
- amikor a résztvevők más-más típusú dialógust akarnak folytatni.

Együttműködési alapelvek (H. P. Grice) a racionális vitában --->>> racionális vita általános szabályai

1. Légy informatív!

- Hozzászólásod igazítsd ahhoz, hogy mit tud és mit nem tud a másik fél.
- Ne adj szükségtelen információkat.

2. Mondj igazat!

- Ne mondj olyasmit, amiről úgy gondolod hamis vagy helytelen.
- Ne mondj olyat, amire nézve nincs megfelelő bizonyítékod.

3. Légy releváns!

- Hozzászólásod kapcsolódjon a vita tárgyához.
- Hozzászólásod járuljon hozzá a probléma megoldásához.

4. Légy világos és érthető!

- Kerüld homályos kifejezéseket. Kerüld a kétértelműséget.
- Légy tömör, ne légy fölöslegesen bőbeszédű.

+++

**Igyekezz megérteni
a másikat!**

Összefoglalás

- Racionális, avagy érvelő vitában a felek **eltérő, egymásnak ellentmondó állásponton** vannak, és ezeket a különböző álláspontokat **KÖZÖSEN ELFOGADOTT indokok és bizonyítékok** alapján támasztják alá érvekkel annak érdekében, hogy kiderítsék az igazságot és megtalálják a helyes álláspontot.
- Jó, ha létrejön egy konzensus, de sem ez, sem a másik álláspontjának megváltoztatása (győzelem) **NEM feltétele** az eredményes vitának. **Ekkor is tanulhatunk a vitából:** világosabban látjuk a helyes álláspontokat, lehetséges ellenvetéseket és problémákat.

A kritikus párbeszéd (vita)
dialektikai modellje a
racionális vitában

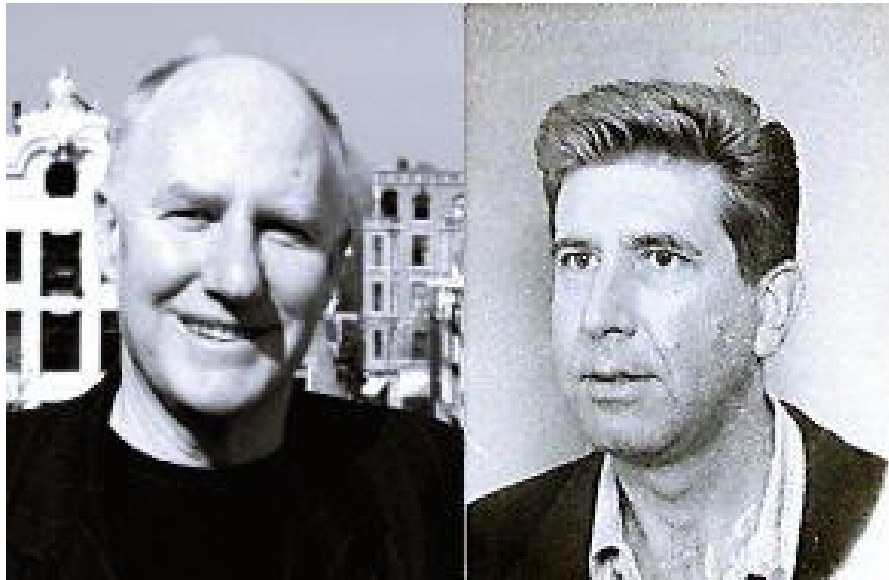
Mi az érvelés?

Az érvelés **verbális, társadalmi és racionális tevékenység**, amely arra irányul, hogy egy értelmes [reasonable] kritikust meggyőzzön valamely álláspont elfogadhatóságáról egy olyan **kijelentés vagy kijelentés-együttes előterjesztése** révén, amely **igazolja a szóban forgó álláspontot.**

(Van Eemeren, Grootendorst, Snoeck Henkemans. Argumentation: Analysis, evaluation, presentation. 2002.)

Egy új modell az ideális vitára

- A pragmadialektika (PD), azaz az argumentáció pragmadialektikai elméletét az Amszterdami Egyetem Kommunikáció tanszékén dolgozó két nyelvész professzor dolgozta ki: *Franz van Eemeren* és *Rob Grootendorst*.
- Eemeren 1972-ben kezdte el vizsgálni az érveléstechnikát, mint a véleménykülönbségek (VKF) feloldásának lehetséges módszerét.

- Nyelvtudomány nyelvészeti aspektusait (**pragmatika**) és a dialógusok kritikus vizsgálatának logikai aspektusait (**dialektika**) kombinálták = **pragmadialektika**.
- *Austin Searl* beszédaktus elméletére, *Paul Grice* társalgási maximáira, valamint *Erik Krabbe* formális logikájára építettek.

Kritikus párbeszéd (vita) dialektikai modellje

- A kritikus párbeszéd (vita) **ideális eljárás** a véleménykülönbségek (VKF) racionális feloldására irányul (*ideális, mert tiszta formában nem valósul meg*).
- A modell viták **elemzésére** és **értékelésére** egyaránt alkalmas (*amennyiben eltérünk az ideális eljárás szabályaitól, hibát követünk el*).
- Érvélelmélet területén egyetlen olyan átfogó elmélet, amely egységes keretben tárgyalja az érvekkel és a vitákkal kapcsolatos kérdéseket.
- **PD szerint a vitáknak nincsenek különböző típusai:** minden vitát a **kritikus párbeszéd (vita) ideális modelljének** szabályai szerint lehet elemezni és értékelni.

A dialektikai modell
részei:

forgatókönyv
szabályok

Milyen szakaszai vannak
egy vitának?

Dialógusok (viták) forgatókönyve

Konfrontációs szakasz	<ul style="list-style-type: none">• a felek tisztázzák álláspontjuk különbözőségét
Nyitó szakasz	<ul style="list-style-type: none">• megállapodnak a vita tárgyában• megállapodnak a kiindulópontokban• megállapodnak az érvelés szabályaiban
Érvelési szakasz	<ul style="list-style-type: none">• az álláspont védelmezője mellette érvel• aki vitat egy álláspontot, ellene érvel
Záró szakasz	<ul style="list-style-type: none">• megállapítják mely álláspontokat sikerül megvédeni és melyeket nem

A forgatókönyvből következő speciális szabályok és érvelési hibák

- A szakaszokhoz különféle szabályok kapcsolódnak, amelyek a jó és eredményes vitákban teljesülnek.
- Ezek a szabályok **egyfelől leírják azt, ahogyan az emberek a racionális vitában viselkednek.** Másrészt a **vita céljának elérése érdekében ésszerű is így cselekedni.**
- Ebben az értelemben ezek a *speciális szabályok a **racionális vita normatív modelljét is jelentik:** az igazság, a helyes álláspont megtalálása érdekében *célracionális együttműködés során így és így kell eljárni.**

A PD modell/Racionális vita speciális szabályai

- **1. Szabadság szabály:** A felek nem akadályozhatják meg, hogy **új álláspontok** vagy azokhoz kapcsolódó kétségek merüljenek fel.
- **2. Bizonyítási kényszer szabály:** egy álláspontot elővezető félnek **kötelessége azt megvédeni, ha a másik fél arra igényt tart.**
- **3. Álláspont szabály:** egy álláspont támadása a **másik fél álláspontjának támadása kell, hogy legyen.**
- **4. Relevancia szabály:** egy fél az álláspontját csak úgy védheti meg, hogy az állásponthez kapcsolódó érveket ismerteti.
- **5. Implicit premissza szabály:** Nem utasíthatunk vissza álláspontunkban implicite felvállalt premisszákat, és nem hamisíthatjuk meg a másik fél érvelésében felhasznált implicit premisszákat.

A PD modell/Racionális vita speciális szabályai

- **6. Kiindulópont szabály:** Elfogadott kiindulási pontnak nem tekinthetünk nem elfogadott premisszákat, illetve elfogadott premisszákról nem állíthatjuk, hogy azok nem tekinthetők elfogadott kiindulási pontnak.
- **7. Érvelési séma szabály:** Egyetlen álláspont sem tekinthető végérvényesen védettnek, ha a védelem nem a megfelelő érvelési sémákat (és/vagy) nem a megfelelő módon használja.
- **8. Érvényesség szabály:** az érvelésnek formálisan érvényesnek vagy az implicit premisszák hozzáadásával érvényessé tehetőnek kell lennie.
- **9. Lezárási szabály:** Az álláspont sikertelen megvédését az **álláspont visszavonásának kell követnie**, a sikeres (konkluzív) megvédését pedig a fenntartások visszavonásának.
- **10. Használati szabály:** Egyik fél sem használhat nem kellően tiszta és világos megfogalmazásokat, és mindkét félnek a lehető legfigyelmesebben és pontosabban kell a másik megnyilatkozásait értelmezni (**jóindulat elve!**).

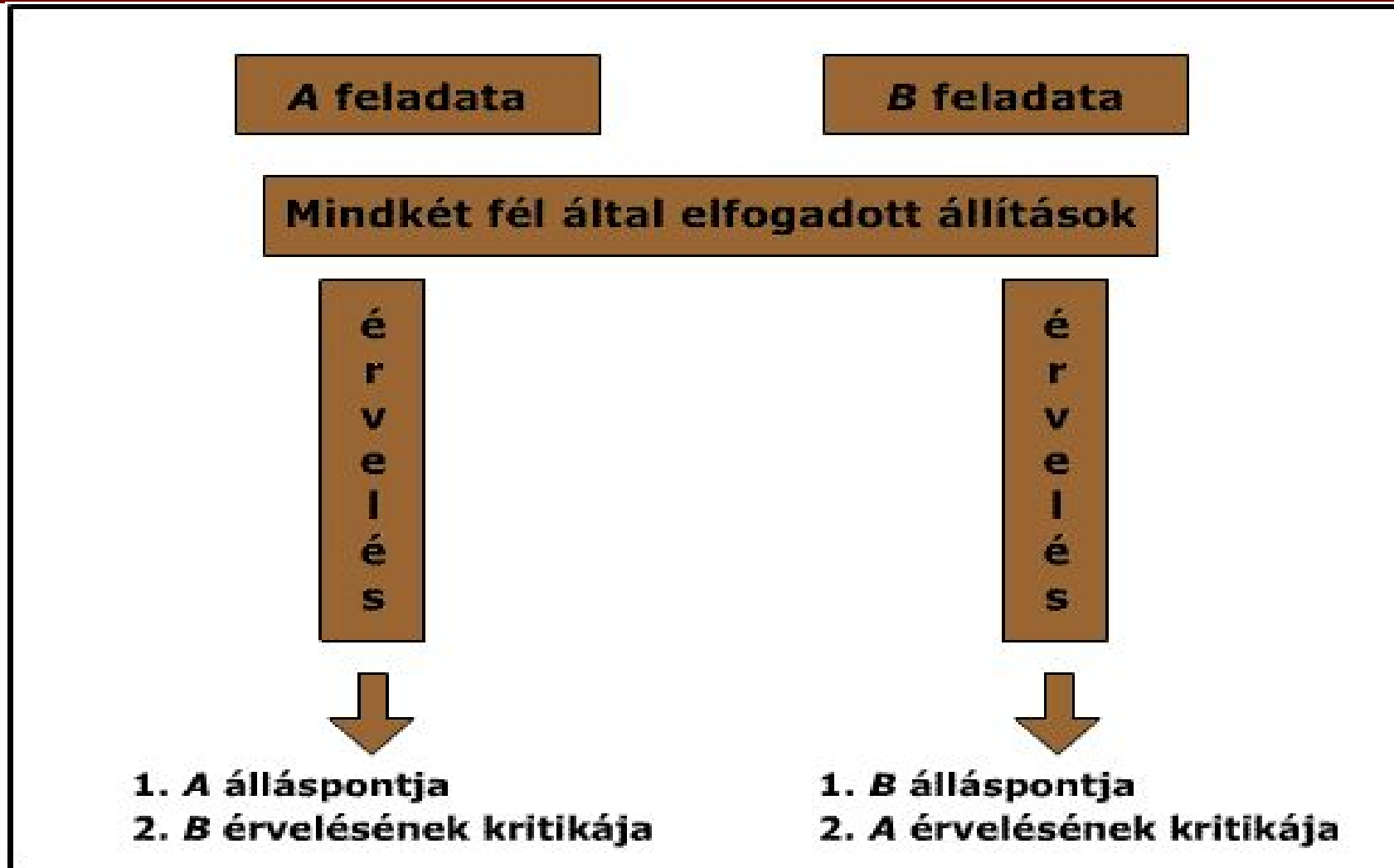
Mit jelent a jóindulat elve az érveléstechnikában, és miért fontos?

Hétköznapi érvelések rekonstrukciójának nehézségei

- Az állítások rekonstrukciója és az érvelés logikai szerkezetének feltárása több olyan lépést is tartalmaz, amely az olvasó, hallgató értelmezési tevékenységét igényli.
- **Ha többféleképpen is lehet értelmezni egy érvelést, akkor azt az értelmezést kell választanom, amely a legerősebb, legjobb érveléshez vezet. Ezáltal elkerüljük, hogy érvelési hibát, irracionálisítást tulajdonítsunk a másiknak.**

Milyen érvelési hibák
akadályozzák a helyes
álláspont kialakítását?

Érvelők feladata egy racionális vitában

Helyes álláspont kialakítását akadályozó érvelési hibák

- Az általános szabályok megsértése akadályozza a helyes álláspont kialakítását.
- A pragmadialektikai megközelítés szerint az érvelési hibák a **kritikus párbeszéd (vita) speciális szabályainak megsértései**. Eszerint a speciális szabályoknál tipikus érvelési hibák jelennek meg.
- A következőkben olyan érvelési hibákat ismerünk meg, amelyek egy racionális vitában **a helyes álláspont kialakítását elősegítő diskurzust** (párbeszédet) akadályozzák.

Érvelési hibák:

- szabadság szabály megsértése;
- álláspont illegitim megváltoztatása, szalmabáb érvelés és az árnyékbokszolás;
- bizonyítás kényszere szabály: bizonyítás kényszerének illegitim áthárítása, kibújás a bizonyítás kényszere alól, tekintélyre hivatkozás (irreleváns módon), nem tudásra appelálás.

Szabadság szabály megsértése

1. Szabadság szabály: A felek nem akadályozhatják meg, hogy új álláspontok (gondolatok) vagy azokhoz kapcsolódó kétségek merüljenek fel.

- Többet kellene mozognod!
- Igazából soha nem értettem, a sportolás miért egészséges.
- Miért gondolod, hogy nem az?

- Az ilyen szadista állatokat ki kellene végezni!
- Nono! Ne felejtse el, hogy bizonyos értelemben mindannyian állatok vagyunk.

- Miért gondolja, hogy a köztársasági elnök azt teszi, amit, idézem „a párizsi, a New York-i és a tel-avivi összekötők parancsolnak neki”?
- Nyilvánvaló tényeket nem szükséges bizonyítani.

Szabadság szabály és lezárási szabály összefüggései

- Nagyon fontos, hogy az *álláspontokat és az elkötelezettségeket világosan és pontosan meghatározzuk*, és ha szükséges, akkor a vita során **újra és újra tisztázzuk**, mert ha nem világos, hogy milyen álláspontok ütköznek, és azok milyen elkötelezettségekkel járnak együtt, akkor értelmetlenné válik a vita, mert így nem derülhet ki, hogy az álláspontok közül melyik a jobb.
- A vita közben felmerült új álláspont(ok) (*lásd: szabadság szabály*) nem az azt felvezető fél kiinduló álláspontjával ellentétes álláspont(ok), amennyiben azonban az(ok), először vissza kell vonnia kezdeti, sikertelenül megvédett **álláspontját**.
- Ezen a ponton a vita tovább folytatódhat, azonban ez esetben **új vita indul**, amelyben a feleknek újból szükséges *világosan és pontosan meghatározni álláspontokat és az elkötelezettségeket*.

Álláspont illegitim megváltoztatása

- Ha valaki **észrevétlenül változtatja meg az álláspontját, az érvelési hiba.**
- A racionális vitában **mindig világossá kell tenni, mi az álláspontunk,** és azt is jelezni kell, hogy ha az érvek hatására álláspontunkat megváltoztattuk ----->>> itt elméletben új vita indul, gyakorlatban az új álláspontok tisztázását követően a vita folytatódhat.

Álláspont illegitim megváltoztatásáról beszélünk, ha valaki **leplezetten, úgy változtatja meg álláspontját, hogy ezt nem közli a másik féllel,** úgy tesz, mintha eredetileg is ezt képviselte volna.

Álláspont illegitim megváltoztatása - PÉLDA

A vezetői értekezleten X kolléga így szól a társához:

- **X:** Semmi értelme az értekezleteknek! A munkából veszik el az időt! Utána pedig azt kérik rajtunk számon, amit éppen az értekezletek miatt nem csináltunk meg.
- **Y:** Nézd, ha nem beszélnénk, nem tudnánk összehangolni és megszervezni a munkánkat, és így az a munka is értelmetlen lenne, ami az értekezletek helyett csinálnánk.
- **X:** De nem kellene alacsonyabb szintre tartozó részletkérdésekre pazarolni az időt!

Mi történt?

- Világos, hogy X kolléga Y érvének következtében megváltoztatja álláspontját. Már nem amellett érvel, hogy teljesen feleslegesek az értekezletek, hanem amellett, hogy hatékonyabban, és rövidebben kellene intézni őket.
- **Ezt a változást azonban nem teszi világossá, nem mondja ki.** Úgy tesz, mintha már az elején is ezt állította volna.
- Az új álláspont implicit marad, csak a ki nem mondott állításokból lehet rá következtetni.
- Ezzel azt a benyomást kelti, mintha az időközben felmerült érvek **egyáltalán nem mondanának ellent az eredeti álláspontjának.**
- **Próbálja elkerülni azt, hogy beismerje:** az eredeti álláspontján változtatni kell, mert ellenérv merül fel.

Miért okozott ez gondot?

- Ezzel megnehezíti, hogy a két álláspontot, és a két álláspont ellen és mellett szóló érveket elkülönítsük egymástól.
- *A semmi értelme az értekezleteknek <<<<----->>>> az értekezleteket hatékonyabban és gyorsabban kellene lefolytatni mást állít, és más érvek alapozzák meg egyiket és a másikat.*
- **Az álláspont illegitim megváltoztatása végső soron a helyes álláspont kialakítását akadályozza.**

Nézzük meg a következő dialógust!

- Ez a törvényjavaslat, ha elfogadjuk, azt hozza magával, hogy a bíróságoknak politikai kérdésekben kell állást foglalniuk, és nem tudnak pusztán jogi alapon ítélni, ami a feladatuk. A bíróságoknak ugyanis, a javaslat szerint, azt kell megítélniük, hogy politikai alapon nem üldöztek-e egyes bűncselekményeket vagy más ok miatt.
- Meg kell, hogy védjem bíróságainkat. Mert a partnerem úgy látja, hogy a független magyar bíróság nem képes megállapítani azt, hogy amikor egy ÁVO-s a kihallgatáson agyonvert egy székkal egy embert, vagy amikor a Kossuth téren valaki tűzparancsot adott, akkor e bűncselekményeket milyen okból nem üldözték.

Mi történt?

- Az **első érvelő** álláspontja az, hogy a bíróságoknak jogi és nem politikai alapon kell ítékezniük, ezért a bíróságoknak nem feladata, vagy nem szabad politikai kérdésben állást foglalni.
- A **második érvelő** viszont nem ezt, hanem azt az álláspontot támadja, miszerint a bíróságok nem tudnak, nem képesek politikai kérdésekben állást foglalni.
- Az **első érvelő** akár el is fogadhatja, hogy a bíróságok meg tudják ítélni, hogy politikai okokból nem üldöztek-e bizonyos cselekményeket. Ez semmit nem változtat azon, hogy nem illetékesek ennek megítélésében.
- A **második érvelő** által támadott álláspont nem az első megszólaló álláspontja, noha könnyen összetéveszthető vele. Logikailag alapvető különbség van a kettő között. *Egészen mást jelent az, hogy a bíróság (mint intézmény) nem illetékes bizonyos kérdésben dönteni, mint az, hogy a bíróság (mint konkrét személyekből álló testület) meg tud-e ítélni valamit.*

Mi az árnyékbokszolás?

A helyzet nyomása tehát arra kényszeríthető az érvelőt, hogy megvédelmezze azt az álláspontot, ami nem az övé. Ezt a hatást nevezzük **árnyékbokszolásnak**.

- Az érvelő kezdetben előáll egy érveléssel.
- Erre a másik fél színlelt (lehet szándékolatlan is) támadást intéz. Nem az eredeti konklúziót támadja, hanem egy másik konklúziót, amit ő talált ki.
- Ha az érvelő nem figyel és bekapja a csalit, akkor azon kapja magát, hogy erre a másik fél által elővezetett konklúzió megvédésére keres érveket ---->>>> miközben egy minden bizonnyal gyengébb és számára nehezebben védhető (felkészületlenség).

Az árnyékbokszolás

- Az árnyékbokszolás hibát az az érvelő követi el, aki eltorzítja a partnere álláspontját, és e torzított álláspont ellen érvel. A torzított álláspont rendszerint megtévesztésig hasonlít az eredetire, ám **logikailag sokkal gyengébb, sokkal nehezebben védhető.**
- Miután ezt a torzított álláspontot ráerőltette a másik félre, erről a torzított, gyenge álláspontról **kimutatja a beszélő, hogy tarthatatlan, és ezzel azt a látszatot kelti, hogy megcáfolta a partnere álláspontját.**
- Az árnyékbokszolás lényege, hogy nem a partner valódi álláspontjára vagy érvelésére reagálunk, hanem **egy ahhoz hasonló, de sokkal nehezebben védhető álláspontra, vagy gyengébb érvelésre.**

Miért problémás?

- Az árnyékbokszolás logikailag mindössze egy irreleváns megnyilatkozás, s mint ilyen, egyszerűen figyelmen kívül hagyandó.
- **Pragmatikai és pszichológiai szempontból azonban nagyon veszélyes, mert képes a racionális vitát teljesen félrevinni:**
 - Egyrészt, azt a látszatot kelti, hogy a másik álláspontot nagyon hatásosan cáfolták.
 - Másrészt azonban, a beszédhelyzetből adódóan, képes arra, hogy a beszélőt összezavarja.

Árnyékboksszal szalmabábbbá tenni egy érvet

- Miután az érvelő az eredeti álláspontot egy madárijesztő szalmabábbbá változtatta, elkezdni püfölni és könnyedén a padlóra kényszeríti.
- A **szalmabáb tehát az az érvelési hiba**, amikor nem vesszük észre, hogy a másik fél eltorzította, gyengítette eredeti álláspontunkat és ezt elkezdi darabokra tépni.
- Az **árnyékbokszoló tehát mindig egy szalmabábot püföl**, de csak akkor válhat árnyékbokszolóvá, ha a másik fél elfogadta, hogy érve szalmabáb legyen.

Bizonyítás kényszer szabály megsértése

2. Bizonyítási kényszer szabály: egy álláspontot elővezető félnek kötelessége azt megvédeni, ha a másik fél arra igényt tart.

Gyakran előforduló érvelési hiba, hogy az érvelő megpróbál ***kibújni a bizonyítás kényszerre alól***, vagy **megpróbálja áthárítani partnerére**, noha ez a vita adott pontján az ő feladata lenne, vagy pedig megpróbálja a saját álláspontját úgy feltüntetni, mint ami nem igényel bizonyítást.

Szimmetrikus vita estén mindenkire igaz az alapelv: *aki állít valamit annak, bizonyítania kell.*

Bizonyítási kényszer szabályának megsértése

- Szerintem a kábítószerfogyasztást hiba kriminalizálni.
- Miért, neked semmi kifogásod a kábítószerfogyasztás ellen?

Amikor egy konferencián nemrégiben valaki feltette a kérdést, hogy vajon melyikük bízna meg egy vékony gumiban, és közösülne egy HIV fertőzöttel, egyetlen szexológus sem tette fel a kezét. Ez azonban nem akadályozza őket abban, hogy a gyerekeinknek azt mondják, hogy van biztonságos szex, és hogy büntetlenül lefekeküdhetnek bárkivel.

- Szerintem bizonyos esetekben megengedhető a testi fenyegetés.
- Szóval szerinted a szülők nyugodtan verhetik a gyereket?

Nézzük meg a következő példát!

- Azt olvasom a horoszkópomban, hogy a héten csupa kellemes dolog történik velem.
- Ugyan már! Csak nem veszed komolyan!?
- Nem látom be, miért ne függhetnének össze a dolgok ilyen módon is. Nem bizonyították be, hogy bolygók nincsenek hatással az életünkre.

- ***Meggyőző?***

Nem tudásra appellálás

- A nemtudásra apellálás hibáját követi el a beszélő, amikor abból, hogy az álláspont ellen nincsenek meggyőző bizonyítékok és amit állít az lehetséges, ebből arra következtet, hogy az álláspont igazolt, elfogadható.
- Az ilyen érvelés gyakran együtt jár azzal, hogy a **nem tudásra apelláló** áthárítja a bizonyítás kényszerét a vitapartnerre. *„Nem szól ellene semmi, bizonyítsd be te, hogy nincs így!”*
- A *bizonyítás kényszere illegitim* módon került áthárításra, mivel ő vállalt fel egy álláspontot, ezért előbb neki kell bizonyítania.
- Ez az eljárás könnyen zavarba ejtheti a másik felet, ami akadályozhatja a helyes álláspont kialakítását!

Nem tudásra appellálás, mint a bizonyítás kényszerének illegitim áthárítása

- A nemtudásra apellálás hibáját követi el a beszélő, amikor abból, hogy az álláspont ellen nincsenek meggyőző bizonyítékok és amit állít az lehetséges, ebből arra következtet, hogy az álláspont igazolt, elfogadható.
- Az ilyen érvelés gyakran együtt jár azzal, hogy a **nem tudásra apelláló** áthárítja a bizonyítás kényszerét a vitapartnerre. „*Nem szól ellene semmi, bizonyítsd be te, hogy nincs így!*”
- A *bizonyítás kényszere illegitim* módon került áthárításra, mivel ő vállalt fel egy álláspontot, ezért előbb neki kell bizonyítania.

Nézzük meg a következő példát!

- A: Szerintem földönkívüliek már többször jártak itt a földön, s embereket raboltak el!
- B: Ezt komolyan gondolod?
- A: Miért vagy olyan biztos magadban? Láttad, hogy ilyen nem történik meg? Vannak olyan tudományos bizonyítékok, amelyek cáfolják ezt? Kérlek csak egyet említs meg!
- B: Hm, nem tudom. Zavarba hozol. Lehet, hogy igazad van ...

Miért problémás ez a típusú érvelés?

- Amikor az álláspont védelmezője nem ad elő indoklást az állítás alátámasztására, csupán arra hivatkozik, hogy még nem cáfolták meg, akkor az a furcsa helyzet áll elő, hogy az állítást *nem bizonyítottuk, és nem cáfoltuk*, ám ez alapján mégis arra következtetünk, hogy az állítás igaz.
- Az érvelés alapján tehát az állításról *semmi bizonyosat nem tudunk*, és ebből mégis arra következtetünk, hogy az állítás igaz. Ez indokolja a hiba elnevezését: ***nemtudásra apellálás***.
- Ez az eljárás könnyen zavarba ejtheti a másik felet, ami akadályozhatja a helyes álláspont kialakítását!